

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 46. Alia Canonorum ad S. Crucem pacta cum Senatu A catholicico circa
Ecclesiam suam inita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

Sæc. XVII. Aram sanctæ Crucis pro majore Lutheranorum commodo destrui, & Sedilia pro more suo inverti jusserunt: *Æge* etiam Canonici ad S. Georgium impetrare poterant, ut solo choro sibi relicto, navim suæ Ecclesiæ Lutheranæ cederent.

§. XLVI.

Alia Canoniorum ad S. Crucem pactum cum Senatu A catholicico circa Ecclesiam suam inita.

*Ex Arch.
S. Cruc.*

Ceterum Canonici ad S. Crucem, post tam graves vexationes a Lutheranis toleratas augustissimum quoque Templum suum novitia prorsus sectæ profanari, iniquissimo ferebant animo: eapropter die vigesima tertia Maji P. David Dirhaimer Procurator, P. Anastasius Vöchetius Parochus, ceterique Regulares Canonici ibidem existentes porrecto libello supplici Senatui declararunt, quod mandato licet durissimo morem gerere parati essent, peterent tamen, ut tam Catholici, quam Regularis cultus exercitium, quod nulliusquam in hac Ecclesia ob Regularem institutum, & antiquissimam Parochiam eidem annexam haberi posset, propter attentionem liberum ipsis permanere

hac vero ratione ad Divini cultus usum Sæc. XVII.
 anteriorem chorum, ad quem specialis A. C. 1632.
 janua patet, sibi reservare, & asseri-
 bus claudere, Lutheranis vero ex mera
 benevolentia Ecclesiæ navim unacum
 inferiori choro cedere intendant, ea
 tamen lege, ut eo tempore, quo Lu-
 therani ad sua Sacra eo loco non sint
 usuri, illo libere Catholici ac Canonici
 uti valent; ne vero alter ab altero
 in Religionis suæ usu impediatur, circa
 divini officii horam mutua conventionem
 decideretur: Canonici vero, Senatui
 Acatholico hanc propositionem gratam
 fore, confidant, eo potissimum nomi-
 ne, quod Monasterium caritatis famis-
 que tempore civibus insignem opem
 præstitisset. Die vigesima quinta ejus-
 dem Mensis Ecclesiæ Lutheranzæ Cu-
 ratores Monasterium accedentes obla-
 tis, ut ajunt, reversalibus literis pro-
 positas condiciones inire spondebant,
 simul tamen conscio ipso Senatu pete-
 bant. I. Ut Ecclesia unacum Prædi-
 cantis domo nuper diruta Abbatizæ ex-
 pensis quantocius erigatur. II. Ceda-
 tur Ecclesia Catholica, donec Augu-
 stanæ Confessionis exercitium in recens
 erecta Ecclesia commode institui pote-
 rit, relicto tamen Canonicis choro, eo-
 que asseribus ita clauso, ut nulli ac-
 cessus ad alium pateat, nec etiam in
 hac

Sæc. XVII. hac Ecclesia Catholica quicquam de
 A. C. 1632. struatur, immutetur, vel ædificetur.

III. Designetur Altare pro S. Commu-
 nione, ipsaque Ecclesiæ navis pluribus
 scamnis instruatur, nec Canonici vel
 Catholici ullum Religionis suæ exerci-
 tium ullo tempore habeant, simul te-
 men sacrificiæ loco Prædicanti commo-
 dus aptetur locus, in quem ante &
 post Concionem se recipere valeat. IV.
 Claves ad inferiorem Ecclesiam, nec
 non campana, qua solis Lutheranis ut
 liceat, Curatoribus consignentur. V.
 Quamdiu Lutherani erunt in Ecclesia
 Canonici quiescant, hinc Lutheranus
 ædituus diebus Dominicis & festivis
 Mane hora octava, ad meridiem uno
 quadrante ante undecimam, vespere
 uno quadrante ante horam tertiam cam-
 panam pulset, ac finito pulsu Lutherani
 suum cultum pro necessitate & arbitrio
 protrahant, residuo tempore Canonici
 ad suum cultum relicto. VI. Si vero
 Cæna celebrabitur, tunc mane uno
 quadrante ad septimam, & diebus Sab-
 bati vespere uno quadrante ante horam
 tertiam pulsetur: dum vero intra heb-
 domadam funerales conciones, infan-
 tum Baptismi, vel nuptiæ celebrantur,
 vel Confessiones excipiuntur, tunc de
 his ædituus prius Canonicos moneat,
 ne hi impedimento sint. VII. Canonici
 pro

promittant, se interim ædituo de con-^{Sæc. XVII.}
grua habitatione prospecturos. VIII. ^{A. C. 1632.}

Vicissim vero Senatus A catholicus pol-
liceatur Canonicis, eorum Ecclesiam
ædificato Lutherano Templo pleno jure
illis restitutum iri. Attamen Canonici
adeo duras condiciones sibi præscribi
ægerrime ferentes, die vigesima septi-
ma Maji Senatui exposuerunt. I. Quod
exulante Abbate, majorique Canoni-
corum parte ipsi numero pauci in novæ
Ecclesiæ fabricam consentire nequi-
rent, præcipue cum iniquissimo hoc
tempore Monasterium tam graves ex-
pensas ferendo impar esset, aliunde ve-
ro diruta Ecclesia ad Monasterium ut-
pote in ejus fundo erecta semper per-
tinet, ac nonnisi vi eidem erepta
fuerit, nunc vero abolito Augustanæ
Confessionis exercitio vi reversalium
rursus ad Monasterium redierit, proin-
illam denuo erigere, Monasterium non
teneatur. II. Chorus superior unacum
Altaribus ab Ecclesiæ navi Lutheranis
relictis segregatus Catholicæ Religionis,
Ordinisque exercitio integer relinqua-
tur. III. Destinetur locus ad S. Com-
munionem, non vero scamna multi-
plicentur, eoquod Curatores promise-
rint, quod in Canonicorum Ecclesia nil
ædificare, immutare, vel demoliri velint.
IV. Curatoribus tamen Clavis & cam-
pana

Sæc. XVII. pana ad eorum usum confignetur. V.
A. C. 1632. Catholicæ Religionis officium Divinum
 hora octava finiatur, & tunc primum
 ædituus Lutheranus campanam pulset,
 æque ac pro matutina & vespertina
 Concione. VI. Si vero Cæna celebra-
 bitur, primum præfata hora pulsetur.
 VII. Si vero Præco Lutheranus in do-
 mo adhuc exstante habitare nec vellet,
 nec possit, Monasterium de locanda
 alia domo cum eo conveniat, ædituus
 vero ad pristinum redeat habitaculum:
 circa reliqua jam Canonici a conditio-
 nibus antea a se propositis recedere non
 intendant, sperentque, quod Senatus
 declarationem nuper factam ratam ha-
 bere, ac desuper datæ fidei literas Epi-
 scopo exhibendas Monasterio concedere
 non gravetur: His pactis utrinque fir-
 matis Lutherani in Ecclesia Catholica
 ad S. Crucem Religionis suæ Sacra ope-
 rabantur, paulopost tamen contra pa-
 ctorum fidem scamna inverterunt, &
 Aram sanctæ Crucis vix relicto S. Reli-
 quias extrahendi spatio demoliti sunt,
 unde motis iterato querelis cuncta in
 pristinum statum reducere jussi sunt,
 spreto autem iterato hoc mandato Cæ-
 sar die vigesima octava Aprilis anno
 Christi millesimo sexcentesimo trigesi-
 mo quinto sequens ad eos decretum ex-
 pediri præcepit: *A catholicis Curatoribus*

Sæc. XVII.
A. C. 1632.

ad S. Crucem præter acrem petulantis tergiversationis suæ ac subterfugiorum exprobrationem iterato injungatur, ut indictis etiam pœnis scamna, destructamque Aram in pristinum reponant statum. Insuper Lutherani, inconsultis Canonicis, via facti campana majore uti cœperunt, eosque, ut pro locatis Bernardi Albrehti Prædicantis ædibus annum censum solverent, anno hujus sæculi trigesimo secundo compulerunt, quamvis postea tertio post anno die vigesima nona Octobris Otto Henricus Comes Fugger de Kirchberg ex Cæsaris mandato deciderit, quod præfatus Præco Lutheranus Joanni Præposito ad S. Crucem extortum hunc censum restitueret, simulque ob temerarie motam litem acriter reprehenderetur, eique interminata etiam severiore pœna ejusmodi ausus interdicerentur: Die autem vigesima Novembris ejusdem anni inter præfatum Præpositum & Curatores mutuo consensu sancitum, ut hi a prima Adventus Dominica quotidie pro tribus Sacris vinum & cereos, necnon in quatuor solemnitatibus præcipue Paschatis pro Communicantibus vinum & hostias suppeditent, ac ædituo quotannis viginti florenos numerent: vicissim vero Præpositus interim, donec Ecclesiæ reditus fuerint aucti, benigne ac

gra-

Sæc. XVII. gratiose Altarium ornamenta submi-
 A. C. 1632. nistret, cetera vero deinceps a Cura-
 toribus subministranda Inventario sac-
 etæ Crucis inferantur, ut Sacrifiæ Co-
 stodi tradantur, relicta tamen utriusque
 parti hæc conventa immutandi sa-
 cultate.

§. XLVII.

*Ecclesia ad S. Crucem Canonicis
 Sueco penitus erepta.*

Verum Gustavo Regi nimis indulgen-
 ter adhuc cum hisce Canonicis
 Senatu Acatholico actum videbatur
 quocirca die vigesima septima Maji
 Monachio Augustam reversus sequens
 mandatum ad eos tum in Monasterio
 degentes transmisit. „Postquam nobis
 „notoria iniquitas, ac violentia Au-
 „gustæ Evangelicis illata innotuit, dum
 „Abbas & Conventus Ecclesiam eis-
 „dem propriam ad S. Crucem eripuit,
 „ac destruxit, hinc æquissimum fore cen-
 „semus, ut loco præfatæ Ecclesiæ idem
 „Abbas & Conventus Evangelicis aliam
 „ibidem erigant, aut suam ipsis ce-
 „dant: proin præcipimus eidem Abbati
 „& Conventui ad Sanctam Crucem vel
 „Conventualibus ibidem existentibus,
 „ut quantocius Ecclesiam a se erectam
 „Senatui & Evangelicis integram una
 „cum